

Förordningsmotiv

Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta

Fm 2020:4

Utfärdad den 2 april 2020

Regeringen föreskriver¹ i fråga om förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta

dels att rubriken till förordningen samt 2, 6 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 2 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Förordning om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

Stängda eller delvis stängda skolor

2 §² Bestämmelserna i 3–10 §§ får tillämpas om det behövs för att elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska kunna tillförsäkras sin rätt till utbildning enligt skollagen (2010:800), om

1. en huvudman har bedömt att en så stor andel av personalen vid en skolenhet är frånvarande med anledning av det virus som orsakar covid-19 att det under viss tid inte går eller har gått att bedriva verksamheten och huvudmannen därför håller eller har hållit skolenheten stängd eller delvis stängd,

2. en huvudman efter samråd med smittskyddsläkare håller eller har hållit en skolenhet stängd eller delvis stängd som en åtgärd för att motverka spridning av det virus som orsakar covid-19,

3. en skolenhet ligger i ett område som Folkhälsomyndigheten har beslutat ska vara avspärrat enligt smittskyddslagen (2004:168),

4. en huvudman, med anledning av en rekommendation från Folkhälsomyndigheten som berör skolområdet, håller eller har hållit en eller flera skolenheter stängda eller delvis stängda, eller

5. regeringen med stöd av lagen (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid har meddelat föreskrifter om att skolenheter tillfälligt ska stängas på nationell, regional eller kommunal nivå.

Med att en skolenhet är stängd avses att skolenhetens lokaler är stängda för eleverna, men att undervisning bedrivs där eleven och läraren är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid, eller att någon verksamhet tillfälligt inte alls bedrivs.

¹ Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 april 2020 (regeringens förordningsmotiv 2020:4).

² Senaste lydelse 2020:149.

Med att en skolenhet är delvis stängd enligt första stycket 1, 2 och 4 avses att utbildning bedrivs med en mindre andel elever närvarande i skolenhetens lokaler och att övrig undervisning bedrivs där eleven och läraren är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid, eller att viss verksamhet tillfälligt inte alls bedrivs.

6 § Om antagningen till gymnasieskolans nationella program eller introduktionsprogram utformade för en grupp elever, till följd av ändrade lärotider enligt 3 §, har senarelagts i en sådan utsträckning att den inte är möjlig till ett läsår som börjar i augusti, får en huvudman för gymnasieskolan fatta ett beslut som avses i 5 § första stycket 2. Detta gäller även en huvudman som inte omfattas av 2 §.

10 § Rektorn får besluta om betyg även i andra fall än som anges i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) eller i föreskrifter som meddelats med stöd av 3 kap. 16 § tredje eller fjärde stycket samma lag, om den eller de lärare som annars skulle ha beslutat om betyg är frånvarande med anledning av det virus som orsakar covid-19.

Denna förordning träder i kraft den 6 april 2020.

På regeringens vägnar

ANNA EKSTRÖM

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)

Stängda eller delvis stängda skolor

2 § Bestämmelserna i 3–10 §§ får tillämpas om det behövs för att elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska kunna tillförsäkras sin rätt till utbildning enligt skollagen (2010:800), om

1. en huvudman har bedömt att en så stor andel av personalen vid en skolenhet är frånvarande med anledning av det virus som orsakar covid-19 att det under viss tid inte går eller har gått att bedriva verksamheten och huvudmannen därför håller eller har hållit skolenheten stängd *eller delvis stängd*,

2. en huvudman efter samråd med smittskyddsläkare håller eller har hållit en skolenhet stängd *eller delvis stängd* som en åtgärd för att motverka spridning av det virus som orsakar covid-19,

3. en skolenhet ligger i ett område som Folkhälsomyndigheten har beslutat ska vara avspärrat enligt smittskyddslagen (2004:168),

4. en huvudman, med anledning av en rekommendation från Folkhälsomyndigheten som berör skolområdet, håller eller har hållit en eller flera skolenheter stängda *eller delvis stängda*, eller

5. regeringen med stöd av lagen (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid har meddelat föreskrifter om att skolenheter tillfälligt ska stängas på nationell, regional eller kommunal nivå.

Med att en skolenhet är stängd avses att skolenhetens lokaler är stängda för eleverna, men att undervisning bedrivs där eleven och läraren är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid, eller att någon verksamhet tillfälligt inte alls bedrivs.

Med att en skolenhet är delvis stängd enligt första stycket 1, 2 och 4 avses att utbildning bedrivs med en mindre andel elever närvarande i skolenhetens lokaler och att övrig undervisning bedrivs där eleven och läraren är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid, eller att viss verksamhet tillfälligt inte alls bedrivs.

Paragrafen reglerar under vilka förutsättningar huvudmän för de aktuella skolformerna får tillämpa bestämmelserna i 3–10 §§ i förordningen, som ger möjlighet att besluta om undantag från vissa bestämmelser i skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185) eller gymnasieförordningen (2010:2039) om det behövs för att tillförsäkra eleverna deras rätt till utbildning enligt skollagen.

I *första stycket* görs ändringar i punkt 1, 2 och 4. Ändringarna innebär att bestämmelserna i 3–10 §§ blir tillämpliga, inte bara om en skolenhet är stängd under de i punkterna angivna förutsättningarna, utan även om en skolenhet under sådana förutsättningar är delvis stängd.

I *tredje stycket*, som är nytt, förtydligas att med att en skolenhet är delvis stängd avses att utbildning bedrivs med en mindre andel elever närvarande i lokalerna och att övrig undervisning bedrivs där eleven och läraren är åtskilda i rum men inte i tid, eller i både rum och tid. Det kan också vara så att viss verksamhet tillfälligt inte alls bedrivs. En huvudman kan fatta olika beslut för olika skolenheter. Det kan t.ex. vara så att en huvudman som har flera skolenheter bara håller en av enheterna delvis stängd, samtidigt som huvudmannen håller andra enheter stängda eller öppna.

Den utbildning som vid en delvis stängning bedrivs med elever närvarande i lokalerna kan t.ex. gälla elever som behöver vara närvarande i lokalerna för att kunna genomföra vissa praktiska moment eller för att genomgå prov eller på annat sätt visa sina kunskaper i slutet av sin utbildning, eftersom de betyg som ska ges har betydelse för fortsatt utbildning eller arbete. Det kan t.ex. vara fråga om elever i gymnasieskolan som läser introduktionsprogram eller går sista året på ett nationellt program. Det kan även röra sig om elever som har behov av särskilt stöd i utbildningen som endast kan ges i lokalerna eller elever som av fysiska, psykiska eller andra

skäl är i behov av att delta i utbildningen i lokalerna. Med fysiska, psykiska eller andra skäl avses t.ex. funktionsnedsättningar eller elevernas sociala situation. Det kan t.ex. vara fråga om familjens situation eller andra sociala skäl.

I skollagen görs en åtskillnad mellan undervisning och utbildning. Med undervisning avses i skollagen sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Med utbildning avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 §). Definitionen av att en skolenhet är delvis stängd, dvs. att utbildning bl.a. bedrivs med en mindre andel elever närvarande i skolenhetens lokaler, innebär således att även andra delar av utbildningen än undervisning kan ges i skollokaler, t.ex. tillgång till elevhälsa, skolbibliotek och skolmåltider, dock under förutsättning att det bara är en mindre andel av eleverna närvarande samtidigt. För sådana elever kan även bestämmelser om skolskjuts bli tillämpliga. Även elever som inte får undervisning i skollokaler kan ta del av andra delar av utbildningen i lokalerna under förutsättning att det bara är en mindre andel av eleverna närvarande samtidigt.

Vad som avses med mindre andel elever ska tolkas utifrån ett smittskyddsperspektiv. Det bör då beaktas att det är möjligt att ta emot olika grupper i olika delar av skolenhetens lokaler eller på t.ex. för- och eftermiddag samt att det med stöd av 3 eller 5 § också är möjligt att sprida ut undervisningen över fler veckodagar än måndag–fredag. Vad som avses med en mindre andel elever kan vidare förändras över tid, t.ex. om Folkhälsomyndigheten ändrar sina rekommendationer. Det är upp till huvudmannen och rektorn att organisera verksamheten så att arbetssituationen blir rimlig för både lärare och elever.

Definitionen av delvis stängd innefattar även att viss verksamhet inte alls bedrivs. Det kan t.ex. vara så att det inte bedrivs någon utbildning alls i en eller flera årskurser, exempelvis om eleverna anses vara för unga för att kunna tillgodogöra sig fjärr- eller distansundervisning, samtidigt som sådan undervisning ges i andra årskurser, där eleverna som huvudregel bedöms kunna tillgodogöra sig sådan undervisning. I sådana fall kan eleverna i de sistnämnda årskurserna ta del av även andra delar av utbildningen än undervisning. Som framgår ovan är det upp till huvudmannen och rektorn att organisera verksamheten så att arbetssituationen blir rimlig för både lärare och elever. Vid val av undervisningsform ska också beaktas att eleverna i grundskolan och motsvarande skolformer utan kostnad ska ha tillgång till lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning, vilket som huvudregel även gäller för gymnasieskolan (se t.ex. 10 kap. 10 § och 15 kap. 17 § skollagen). Om någon verksamhet inte alls bedrivs kan huvudmannen med tillämpning av t.ex. 3 eller 5 § återuppta utbildningen vid senare tillfälle, vilket exempelvis kan innebära att vårterminen slutar senare än normalt.

I en årskurs där det bedrivs utbildning kvarstår skyldigheterna enligt skollagen att t.ex. erbjuda elevhälsa och studie- och yrkesvägledning. Detta kan dock ofta ske utan att eleverna är närvarande i lokalerna, t.ex. kan studie- och yrkesvägledning och ofta även insatser inom elevhälsan tillhandahållas via t.ex. dator eller annan digital enhet. Det har vidare i förordningen inte gjorts något undantag från skyldigheten att erbjuda näringsriktiga skolmåltider enligt 9 kap. 8 §, 10 kap. 10 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 10 § eller 13 kap. 10 § skollagen. Denna skyldighet gäller således även i förhållande till elever som endast ges fjärr- eller distansundervisning (jfr prop. 2019/20:127 s. 129). Om sådana elever vill ha skolmåltider kan huvudmannen t.ex. tillhandahålla frysta måltider för en hel vecka för avhämtning

enligt ett rullande schema så att inte för många elever kommer samtidigt. Om exempelvis utbildning i en eller flera årskurser tillfälligt inte alls bedrivs har dock huvudmannen inga skyldigheter enligt skollagen i förhållande till eleverna i de årskurserna under den tiden. Rätten till exempelvis skolmåltider förskjuts då i tiden till dess att utbildningen i de årskurserna återupptas.

Om en huvudman håller en skolenhet delvis stängd av skäl som anges i första stycket 1 i denna paragraf är det huvudmannens förutsättningar att bedriva utbildning med hänsyn till tillgång på personal som avgör i vilken omfattning utbildning kan bedrivas. Det kan t.ex. handla om att det endast finns personal för att bedriva undervisning i vissa årskurser.

6 § Om *antagningen* till gymnasieskolans nationella program *eller introduktionsprogram utformade för en grupp elever, till följd av ändrade lärotider* enligt 3 §, har senarelagts i en sådan utsträckning att den inte är möjlig till ett läsår som börjar i augusti, får en huvudman för gymnasieskola fatta ett beslut som avses i 5 § första stycket 2. Detta gäller även en huvudman som inte omfattas av 2 §.

Paragrafen ger huvudmännen för gymnasieskolan möjlighet att förlägga läsårets början senare än augusti i det fall beslut om slutbetyg från grundskolan fattats så sent att antagningsprocessen inte kunnat slutföras i normal tid.

Ändringen i *första meningen* innebär att även antagning till introduktionsprogram omfattas eftersom bestämmelserna om urval till nationella program ska tillämpas vid urval till vissa introduktionsprogram som utformas för en grupp elever (6 kap. 1 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

10 § Rektorn får besluta om betyg även i andra fall än som anges i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) eller i föreskrifter som meddelats med stöd av 3 kap. 16 § tredje eller fjärde stycket samma lag, om den eller de lärare som annars skulle ha beslutat om betyg är frånvarande med anledning av det *virus som orsakar covid-19*.

Paragrafen ger rektorn möjlighet att besluta om betyg, om betygssättande lärare inte finns att tillgå.

Ändringen i paragrafen innebär bara att benämningen på det nya coronaviruset ändras till ”det virus som orsakar covid-19”. Någon ändring i sak är inte avsedd.